

PAGES Service Model

to counteract AGEism for a Europe
open to all

Aproximar, Cooperativa de Solidariedade
EaSI, den europæiske forening for social

Maria Ana

Joana

Aproximar, Cooperativa de Solidariedade

Udgivelsesdato:

Aftalenummer:

Medfinansieret af Den Europæiske Union. De synspunkter og meninger, der kommer til udtryk, er dog kun forfatterens og afspejler ikke nødvendigvis EU's eller Europa-Kommissionens synspunkter. Hverken Europæiske Union eller Europa-Kommissionen kan holdes ansvarlig for dem.

Forord

Dette output er en del af projektet PAGES - Counteracting AGEism for a European open to ALL, projektnummer 2021-1-DE02-KA220-ADU-000026529, der gennemføres mellem januar 2022 og december 2024.

Konsortiet bestod af 7 partnere fra 6 EU-lande, Tyskland, Portugal, Rumænien, Tyrkiet, Danmark og Østrig:

WASLA - Arabisch Deutsches Center für Dialog

Aproximar, Cooperativa de Solidariedade Social

ACEEU - Akkrediteringsrådet for entreprenante og engagerede universiteter

EASI - Den Europæiske Sammenslutning for Social Innovation

K-Gem - Kadın ve Genç Girişim Merkezi Dernegi - Forening for center for kvinder og unge iværksættere

SOSU Østjylland

Verein der Akademie für Bildung, Kultur, Kunst, Jugend und Sport der Europäischen Union

I løbet af projektet har konsortiet implementeret forskellige metoder og aktiviteter for at fremme social og menneskelig kapital i flere lokalsamfund, opkvalificere voksenundervisere og arbejde for at bekæmpe aldersdiskrimination på lokalt og europæisk plan.

PAGES-tjenestemodellen er en måde at præsentere de forskellige komponenter, der er designet og testet i PAGES-projektet, for at støtte andre organisationer i at modellere deres egne tjenester med samme tilgang og mål. Formålet med dette dokument er at give lokale interessenter en nøgle til at kopiere PAGES-projektet i deres egen specifikke kontekst og sikre en mere omkostningseffektiv tilgang, da de mange materialer allerede er tilgængelige

på flere sprog, herunder engelsk og fire europæiske sprog. Da dokumentet er en model af projektet, er målet med de følgende afsnit at give interessenter et klart overblik over projektets resultater, og hvordan de kan kopieres. Dette output samler information om alle de ressourcer, der er skabt i løbet af projektet, og hvordan man bruger dem. De forskellige dele af PAGES' servicemodel er beregnet til at blive brugt som "puslespilsbrikker", der kan kombineres, sættes spørgsmålstejn ved, slås sammen og tilpasses forskellige sammenhænge. Konsortiet leverer casestudier, der kan bruges som *scenarier* til at reflektere over og hjælpe andre med at bygge deres eget kort (Holliday, n.d.).

Projektets replikationsfaktor er en præstation, der styrede udviklingen af de *prototyper* (output), der blev skabt under projektgennemførelsen. Det indebærer, at ressourcerne deles og beskrives i en "måde at gøre det på", som kan forstås af andre. Ved replikation bruges udtrykket til at formidle processen med at tage et "program eller et sæt kerneprincipper til andre [...] områder", hvilket betyder forskellige kontekster, herunder geografiske (Berelowitz et al, n.d.).

Vores fælles rejse

De sidste tre år har været en bemærkelsesværdig læringsrejse for PAGES-partnerne. Med medfinansiering fra EU har konsortiet været i stand til at udveksle forskellige synspunkter på, hvordan ældre voksne og yngre mennesker ses i samfundet. Samtalerne har været indsigtsfulde, og gennem dem har konsortiet opdaget uudnyttede udfordringer og tværkulturelle forskelle, der har fået alle projektpartnere og medarbejdere til at tænke længere væk.

Gennem alle de aktiviteter, der er udviklet under PAGES-projektet, fra den kvalitative forskning og feltforskningen til den transnationale samskabelse, uddannelsen af voksenundervisere og de intergenerationelle aktiviteter, har konsortiet brudt med deres egne måder at tænke på, har genopbygget scenarier, udfordret sig selv og forladt komfortzonerne. Konsortiet har styrket viden om intergenerationel praksis ved at fremhæve dens gensidighed, relation og interaktion. Mere end øjeblikke og aktiviteter, der bringer forskellige mennesker sammen, sigter intergenerationelitet mod at fremme en aktiv mekanisme for solidaritet mellem generationer ved at anerkende forskellene, men også lighederne. Konsortiet indså i praksis, at aktiviteter på tværs af generationer kan bekæmpe aldersdiskrimination: Selvom det allerede var anerkendt ud fra et videnskabeligt og evidensbaseret perspektiv, er projektpartnerne nu sikret fra de grupper, de arbejder med. Der er tillid til, at de formelle resultater vil omsætte denne kvalitative opfattelse til vigtige resultater og data. På trods af dette er der stadig meget, der skal gøres for at mainstreame modellen for intergenerationelt arbejde til bekæmpelse af aldersdiskrimination i forskellige lande. Både praksis og forskning skal gå sammen om at skabe mere ensartede standarder for at bringe dette felt videre.

De næste skridt er afgørende for et europæisk projekts succes: Gentagelsen af aktiviteterne, skalerbarheden af de forskellige trin i programmet og bæredygtigheden af nøgleelementerne vil afgøre, hvor virkningsfuldt et sådant program kan være.

Alle projektets køreplaner og ressourcer er tilgængelige på projektets hjemmeside til videre brug og download: <https://www.pages-euproject.org/>.

INDHOLDSFORTEGNELSE

Forord	4
Introduktion: PAGES-modellen	8
Kombinerer generationsarbejde med kunst og kultur	9
Generelle resultater og faldgruber	10
Ekspertens analyse af resultaterne	12
Hvorfor PAGES-modellen?	13
EngAGing Older Adults in Learning: en kontinuerlig professionel udviklingsvej for voksenundervisere	14
InterAGES: et intergenerationelt program for alle aldre	20
Metodologisk grundlag	20
Kortlægning af behov	21
Aktiviteter udviklet til InterAges-programmet	26
Replikationsstrategier	30
Evaluering af dette projekt/forslag til evaluering	30
Hvordan replikerer man?	34
Formidling som en "uafhængig katalysator" for replikation	41
Konklusion	43
Referencer	45

Introduktion: PAGES-modellen

En undersøgelse fra Wave 6 i World Values Survey viste, at 34 ud af 57 lande blev "klassificeret som moderat eller meget aldersdiskriminerende" (Officer et al., 2020). Aldersdiskrimination er udbredt over hele verden, og mere end 974.000 IAT-scores (Implicit-association test: <https://implicit.harvard.edu/implicit/iatdetails.html>) for aldersopgaven afslørede, at de fleste mennesker har en stærk automatisk præference for unge mennesker. I Global Report on Ageism (WHO, 2021) står der, at "unge voksne med negative holdninger til ældre voksne viste mindre medfølelse med dem og ønskede at holde afstand til dem i stedet for at vise dem empati"

Disse globale resultater findes også i Europa: Et forskningsstudie (Bratt et al., 2018) viste, at Tyskland er blandt de lande, hvor "opfattelsen af aldersdiskrimination er højere blandt de yngste respondenter, men også relativt høj blandt ældre respondenter"; i andre lande som Rumænien, Danmark eller Portugal er der en antagelse om, at den ældre befolkning udsættes for mere diskrimination, men faktisk udsættes også unge mennesker for en høj andel af diskrimination.

Alderisme er et komplekst fænomen, og det optræder i tre former: **institutionel**, **interpersonel** og **selvstyret**, hvor den første er en kumulation af de andre og en videreførelse af normative processer. Derfor synes interpersonel og selvstyret aldersdiskrimination at være nøglen til at fremme forandring. "Interpersonel aldersdiskrimination refererer til aldersdiskrimination, der opstår i interaktioner mellem to eller flere personer", mens "selvstyret aldersdiskrimination refererer til aldersdiskrimination, der er vendt mod en selv. Folk internaliserer aldersbaserede fordomme fra den omgivende kultur efter gentagne gange at være blevet udsat for disse fordomme, og de anvender derefter disse fordomme på sig selv" (WHO, 2021).

PAGES-projektet, en forkortelse for "Counteracting AGEism for a Europe open to ALL", havde til formål at bekæmpe aldersdiskrimination ved at bekæmpe aldersstereotyper om forskellige generationer, men især de fremherskende negative opfattelser af ældre voksne. Dette blev opnået gennem et europæisk finansieret projekt under Erasmus+-programmet, Voksenuddannelse. Den tilgang, der blev brugt i PAGES, var at bringe generationer sammen og give folk i forskellige aldre mulighed for at opbygge en forbindelse og relationer til hinanden: et arbejde på tværs af generationer. Ambitionen var at bidrage til borgernes engagement ved at bringe unge og gamle mennesker sammen og lære af hinanden ved af ikke-formelle aktiviteter som kunstneriske udstillinger, kulturelle workshops, kreative og deltagende aktioner. **PAGES' fokus og erklæring er at bekæmpe aldersdiskrimination ved hjælp af et program på tværs af generationer, der bruger kunst og kultur som motto.**

Kombinerer generationsarbejde med kunst og kultur

Målet med PAGES-modellen er at støtte den globale kamp mod aldersdiskrimination og at fremme samhørighed mellem generationerne på samfundsniveau ved at opkvalificere voksenundervisere/samfundsarbejdere i, hvordan de kan engagere ældre i læring. PAGES-projektet bringer en innovativ løsning på problemet med aldersdiskrimination ved at bruge kultur til at bringe forskellige generationer sammen og fremme læring om hinanden. PAGES følger teorier om læring på tværs af generationer, der foreslår, at uddannelses- og generationsaktiviteter identificeres som effektive indgreb til bekæmpelse af aldersdiskrimination. Disse omfatter workshops, samtaler, empatifremmende typer, spil, kunst- og musikaktiviteter og mange andre, som kan øge samarbejdet og fremme deling af mål.

Brug af **kunst og kultur** har vist sig at have positive effekter i lokalsamfundene: forbedret sundhed (herunder mental), positiv trivsel (Age-friendly NYC, 2017). Når man bruger en intergenerational optik, fører det til kontakt at sætte yngre og ældre mennesker sammen, og faktisk har "deltagelse i intergenerational kunstprogrammer vist sig at reducere aldersdiskrimination" (Age-friendly NYC, 2017, s. 10).

PAGES' servicemodel er en metodisk ramme for implementering af de forskellige output og resultater, der skabes i løbet af projektperioden (som en del af et projektresultat 3, PR3). Den understøtter bæredygtigheden, overførbarheden og kontinuiteten af det samlede program efter dets afslutning. Den indeholder oplysninger om begge ressourcer, der er udviklet i PAGES-projektet:

- **EngAging Older Adults in Learning**, et program til opbygning af voksenunderviseres/samfundsarbejderen kapacitet til at engagere ældre voksne i uddannelse, fremme livslang læring og mindske aldersdiskrimination i disse faggrupper (som en del af et projektresultat/PR1);
- **InterAges** er et program, der bringer ældre og yngre generationer sammen til kulturelle aktiviteter på tværs af generationer for at fremme gensidig forståelse, læring og reducere alderisme over for begge generationer og selvledelse (som en del af et projektresultat 2, PR2)

De fulde resultater kan ses på linket: <https://www.pages-euproject.org/results.html>.

Denne PAGES-servicemodel indeholder praktisk oversigt over de endelige produkter fra PAGES-projektet:

- Træningsprogrammet, der blev brugt under pilotprojektet af EngAging-

programmet, feedback og tips til, hvordan man bedst implementerer det for at hjælpe voksenundervisere, der forsøger at (gen)motivere ældre voksne til livslang læring.

- Den intergenerationelle tilgang til implementering af InterAGES-programmet og relevante overvejelser om videre brug.

Generelle resultater og faldgruber

PAGES' pilotfase har været en lille test af prototyperne. På trods af dette har konsortiet nået mere end 400 personer på tværs af forskellige aktiviteter, hvilket giver en pålidelig position for servicemodellen. **Tabell 1** præsenterer de vigtigste direkte resultater fra projektets gennemførelse.

Tabell 1 . Nøgletal for PAGES-implementeringen

36	67	2439	7	227
Voksenundervisere/samfundsarbejdere involveret i behovsvurderingen	Voksenundervisere/samfundsarbejdere involveret i træning	Interaktioner med hjemmesiden	Multiplikatorbegivenheder	Folk, der deltog i PAGES-arrangementerne
166 <i>18 til 94 år gammel</i>	363	14	6	32
Ældre voksne og yngre mennesker involveret i høringen om aktiviteter på tværs af generationer	Summen af det samlede antal deltagere i aktiviteter på tværs af generationer	Aktiviteter på tværs af generationer skabt af partnere under rammerne	Lande, hvor programmerne blev afprøvet	Aktiviteter på tværs af generationer implementeret

For at få en grundig analyse af modellen og kombinationen af prototyperne foretog konsortiet en SWOT-analyse for at bygge videre på de opnåede resultater og for at tegne et billede af projektpartnerens kvalitative opfattelse af den operationelle implementering, herunder identificering af "faldgruber på vejen". De fremlagte oplysninger understøtter PAGES' servicemodell.

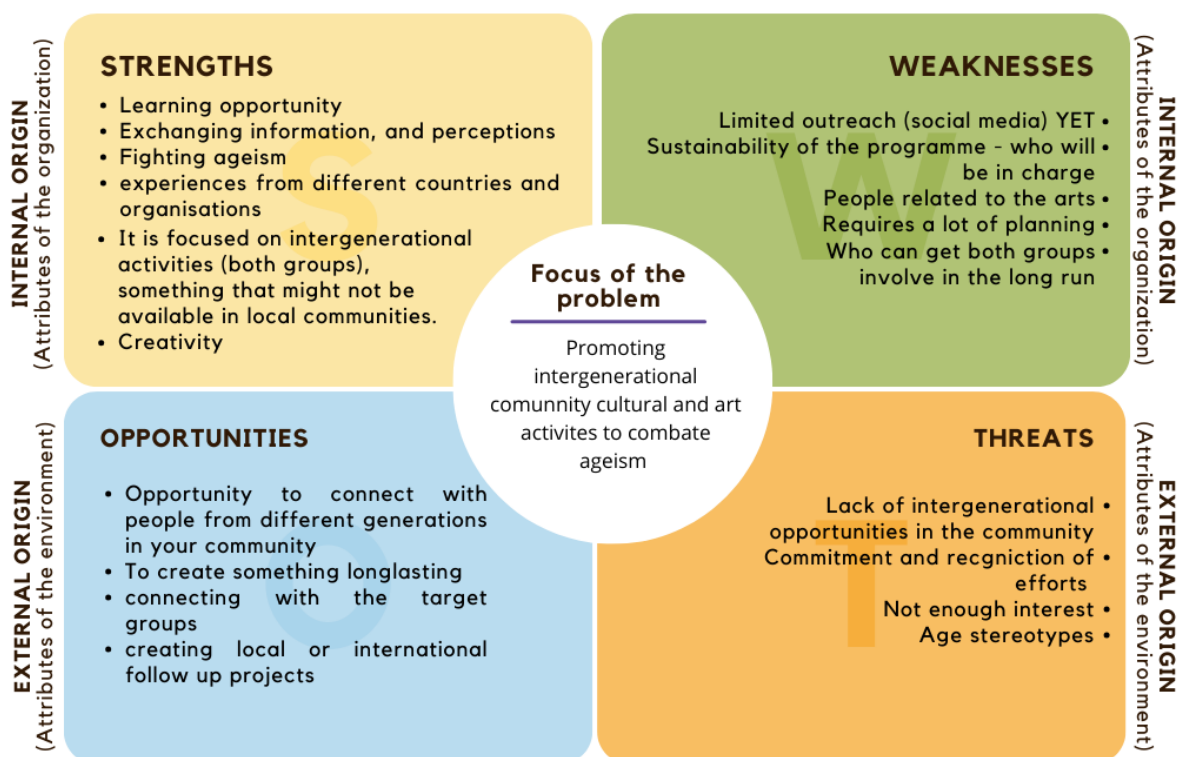
SWOT-analysen, der står for Strengths, Weaknesses, Opportunities og Threats, er et "planlægningsværktøj", der hjælper med at navigere gennem sammenligningen mellem den kontekst, som en organisation opererer i, og et programs egenskaber (Haan, 2024).

Den SWOT-analyse, der præsenteres for PAGES, er udarbejdet på baggrund af oplysninger,

der er tilvejebragt i samarbejde med PAGES-projektets partnere og andre relevante interessenter (Figur1). Denne SWOT-analyse giver ikke et fuldstændigt billede af PAGES-modellen: Den er tænkt som en inspiration til at skabe en business case for at starte kopieringen af PAGES i forskellige sammenhænge. Man kan starte med at nå ud til de mest relevante og vigtigste interessenter og i fællesskab skabe en SWOT for en specifik kontekst baseret på PAGES-ressourcerne.

Når man analyserer den præsenterede PAGES-SWOT, skal man være opmærksom på, at konklusioner baseret på tidligere episoder skal tages med forbehold (Haan, 2024). Denne SWOT repræsenterer en specifik gruppe af projektpartnere fra nogle EU-lande og i en specifik tidslinje ved at vedtage deres antagelser og opfattelser; det betyder således at støtte den strategiske planlægning og foregribelse af potentielle trusler, men også at få øje på relevante muligheder (Haan, 2024) i 'markedet'/konteksten for voksenuddannelse og social samhørighed.

Figur1 . PAGES SWOT-analyse

Partnere mente, at projektet bringer en innovativ tilgang til kampen mod aldersdiskrimination. Det kombinerer kontakt mellem generationer med brug af kultur, skaber mulighed for at bringe generationer sammen - noget, der måske ikke sker i lokalsamfundene. Der er en klar mulighed i PAGE's potentiale - at skabe noget langvarigt og/eller opfølgende, der kan hjælpe med at udfylde det identificerede hul: fraværet af sådanne reaktioner/programmer i lokalsamfundene og af kulturelle interventioner.

Behovet for engagement fra lokalsamfundet og involvering af begge grupper i det lange løb blev set som en potentiel trussel.

Eksperternes analyse af resultaterne

For at sikre kvaliteten, relevansen og bæredygtigheden af resultaterne fra PAGES-projektet blev der udarbejdet en rapport, der afspejlede en analyse af feedback indsamlet af projektpartnere og suppleret med input fra eksperter. Syv eksperter gennemgik den endelige programhåndbog for træningsprogrammet (PR1). Eksperterne viser en blandet vurdering af uddannelseshåndbogen; selvom flertallet vurderede programmet som "højt" (n = 4), vurderede to eksperter det som "middel", og en vurderede det som "dårligt". Evalueringerne viser, at **håndbogen er velorganiseret og dækker væsentlige emner**, men at den kunne have gavn af strukturelle justeringer for at øge klarheden og anvendeligheden. På baggrund af ekspertevalueringerne foretog partnerskabet flere forbedringer af manualen, især af strukturen, og nogle mindre forbedringer af indholdet, primært fordi evalueringerne afspejlede dette. Ikke desto mindre er det relevant at have dette i tankerne, når man gentager træningen og bruger træningsmaterialet. Desuden kan kulturelle identiteter bringe den nøjagtige fortolkning af indholdet til nationale kommunikationsmønstre i fare.

Hvad angår evalueringen af InterAges-programrammen (PR2), vurderede eksperterne den enstemmigt som værende af "høj" kvalitet og understregede dens innovative design og potentiale til at blive en global model for intergenerationelt engagement. Ifølge eksperterne **er programmet prisværdigt med velbeskrevne aktiviteter, der gør det nemt for læserne at implementere, og som viser et stærkt fokus på engagement på tværs af generationer gennem kunst og kultur**. Der var dog plads til forbedringer på andre områder, f.eks. i introduktionen og dokumentets omfang, som partnerskabet omarbejdede inden udgivelsen af Framework. De principper, der styrer programmet, og de metodiske overvejelser, som gruppestørrelse og aktiv deltagelse, blev anset for at være godt forklaret, og det kunstbaserede fokus tilføjer en unik tilgang.

Alt i alt var ekspertvalideringen af stor værdi for partnerskabet og hjalp med at finpudse de sidste kanter på materialerne, før de blev offentliggjort. Selv om de blev vurderet som fleksible materialer til implementering og som programmer, der kan give positive resultater i andre samfund, gav feedbacken en validering af, at de udviklede ressourcer opfylder de

skitserede mål, og tilføjede et eksternt perspektiv til projektpartnerskabet.

Hvorfor PAGES-modellen?

Der er sket et markant skift i verdens demografi med et stigende antal ældre, der lever stadig flere år. Derfor er det vigtigt at sikre, at ældre mennesker har de samme muligheder for selvudvikling, uddannelse og læring. For at det kan lade sig gøre, er det nødvendigt at forberede undervisere og samfundsarbejdere, der vil engagere ældre voksne og tilbyde denne befolkningsgruppe værdige læringsoplevelser af høj kvalitet. Det er også værd at bemærke, at intergenerationelle fællesskaber, arbejdspladser og endda uddannelsesmiljøer ikke er noget nyt, men de virkninger og fordomme, der er til stede i disse interaktioner, er nu mere undersøgt og overvejet, når vi tænker på livskvaliteten og forholdet mellem generationer. Ifølge WHO (2021) er en af de mest effektive måder at bekæmpe aldersdiskrimination på kontakt mellem generationer, hvilket betyder, at interaktioner og opbygning af relationer mellem generationer med respekt for visse karakteristika er en af de bedste måder at mindske fordomme rettet mod andre mennesker på grund af deres alder.

På baggrund af disse indsigter søger PAGES-projektet og i sidste ende denne servicemodel at give interessenter i forskellige samfund mulighed for at opkvalificere voksenundervisere og medarbejdere i lokalsamfundet og forberede dem på at engagere ældre i læring ved at tilbyde et træningsprogram og en træningshåndbog, der kan tilpasses flere samfund, og som blev afprøvet i 6 forskellige lande (dvs. Tyskland, Østrig, Danmark, Portugal, Rumænien og Tyrkiet) for at sikre, at træningen kan tilpasses. Den tilbyder også en model og værktøjer til at gennemføre et program på tværs af generationer ved hjælp af kunst og kultur, herunder vigtige overvejelser og tips til effektiv implementering af et lignende program til bekæmpelse af aldersdiskrimination.

EngAGing Older Adults in Learning: en kontinuerlig professionel udviklingsvej for voksenundervisere

Det første sæt output fra PAGES-programmet omfattede et kursus om "Engagering af ældre i læring". Det primære mål med denne uddannelse er at opkvalificere voksenundervisere og medarbejdere i lokalsamfundet i forhold til, hvordan de kan engagere ældre i livslang læring. Til gengæld vil det bidrage til kampen mod aldersdiskrimination og fremme samarbejdet mellem generationerne på lokalt plan.

Uddannelseskurset er baseret på den løbende faglige udvikling af voksenundervisere for at forbedre deres færdigheder i at engagere ældre voksne i livslang læring, hvilket omfatter:

- omvendte forestillinger om ældre mennesker, og hvordan vi ser alder.
- hvordan ældre voksne værdsætter livslang læring, og hvordan de er engagerede og villige til at bidrage til samfundet.

For at skabe dette kursus begyndte partnerskabet med at gennemføre en **behovsvurdering** bestående af:

- 1- **Desk research:** indsamling af inspirerende praksis i forskellige lande gennem en litteraturgennemgang af casestudier i form af artikler, programmer, bedste praksis, regeringspolitik osv. Hvert land leverede mindst tre casestudier.
- 2- **Feltundersøgelser:** at lære voksenundervisernes behov at kende ved hjælp af kreative og deltagende metoder. Behovsvurderingen blev gennemført ved hjælp af fokusgrupper, som hver partner gennemførte med mindst fem voksenundervisere pr. land. De involverede voksenundervisere spillede forskellige roller: samfundsarbejdere, undervisere af voksne i ikke-formelle sammenhænge, ejere og facilitatorer af ikke-formelle aktiviteter.

Resultaterne fremhævede **flere barrierer for at engagere ældre voksne i livslang læring:**

Vanskeligheder med at identificere ældres behov, vanskeligheder med at fastlægge uddannelse i henhold til disse behov, udfordringer med at udvikle læseplaner og designe undervisning for at gøre det lettere at nå uddannelsesmål og med at forklare information på en forenklet måde og også manglende bevidsthed om aldersdiskrimination blandt voksenundervisere, manglende brug af motivationsteorier, manglende tilpasning af kommunikation i henhold til ældres deltagelse (dvs. fleksibel kommunikation) og af tilpasningsdygtigt sprog under sessioner.

En [sammenfattende rapport om den indsamlede praksis og konklusionerne af feltundersøgelsen](#) er tilgængelig på projektets hjemmeside. men kun på engelsk.

Næste trin var at designe og gennemføre uddannelseskurset for at give deltagerne den nødvendige viden og forbedre deres faglige færdigheder. Baseret på WHO's værktøjskasse blev der udviklet en læringsvej for voksenundervisere til at vejlede dette trin og fastlægge resultater, varighed og emner, der skulle behandles og arbejdes med baseret på den tidligere udførte behovsvurdering.

Ved afslutningen af uddannelsen er voksenunderviserne forberedt på at:

- Forklar, hvordan læring sker blandt elever;
- Kommunikationsstile;
- Anerkend og modvirk aldersdiskrimination;
- Forstå voksenlæring;
- Indret undervisningsmiljøer i overensstemmelse med de ældres behov;
- Gør brug af inkluderende pædagogiske værktøjer;
- Anvende interaktive undervisningsteknikker;
- Forbered lektionens læringsplan.

For at udvikle kursusmodulerne skabte partnerne et sæt retningslinjer, der omfattede de forskellige partners roller, emner, der skulle behandles, metodologi og anbefalede aktiviteter. Hvert modul udspringer af den tidligere gennemførte behovsvurdering, og for hvert modul blev der defineret en række specifikke mål, som sikrede, at kurset ville opfylde de identificerede behov på den mest forståelige måde (f.eks. vejledende tabel for opbygning af modulerne -[Tabel 2](#)). Efter at have udviklet det teoretiske indhold gik hver partner i gang med at skabe en PowerPoint-præsentation, der skulle fungere som visuel støtte til uddannelsen og som grundlag for de multimedier, der er tilgængelige på initiativets hjemmeside (<https://www.pages-euproject.org/training.html>).

Tabel 2. Eksempel på vejledende skema til opbygning af moduler.

Generel målsætning	Træningsmodul	Specifikke målsætninger
Øg kendskabet til voksenlæringsprincipper for at bringe gamle og unge sammen	Viden om voksenuddannelse	<ul style="list-style-type: none"> • Viden om voksenuddannelse og aldringsprincipper
	Aldrende voksne elever	<ul style="list-style-type: none"> • Forståelse af den ældre voksnes karakteristika • Begrebet og omfanget af aldersdiskrimination • Aktiviteter på tværs af generationer for ældre voksne elever og socialisering
	Læring for ældre voksne	<ul style="list-style-type: none"> • Øget motivation hos ældre under indlæring
	Kommunikation med ældre voksne	<ul style="list-style-type: none"> • Punkter at overveje i kommunikationen med de ældre
	Programmer inden for kunst og kultur for ældre voksne	<ul style="list-style-type: none"> • Øge mobiliteten hos ældre voksne elever ved hjælp af kunst- og kulturaktiviteter
	Undervisningsmateriale	<ul style="list-style-type: none"> • Design af undervisningsmateriale til ældre voksne elever

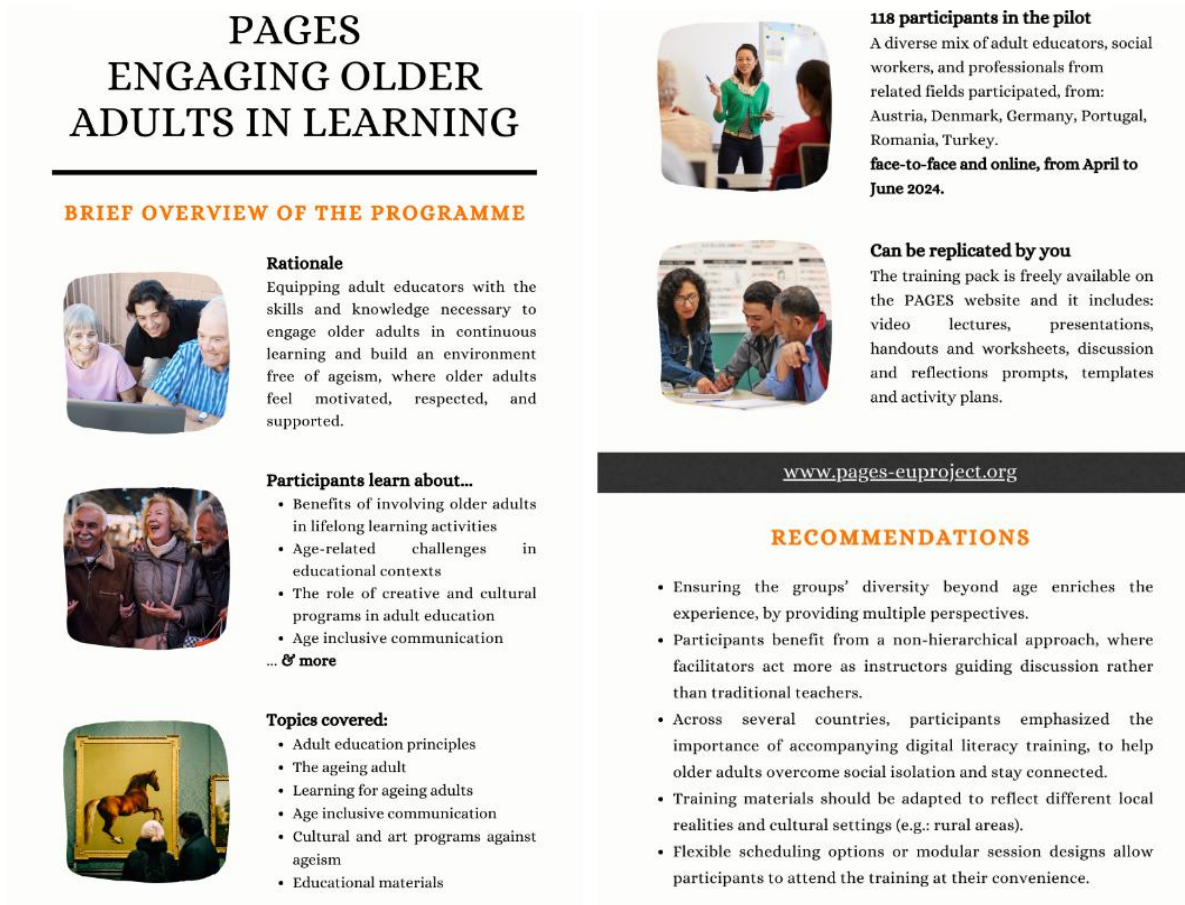
Resultatet blev læseplanen "Engaging older adults in learning", som er tilgængelig på PAGES-projektets hjemmeside, og træningshåndbogen. Læreplanen kan bruges og følges af alle, der finder den passende i deres sammenhæng, sammen med de tilgængelige materialer.

Træningen følgende emner:

- **Modul 1** Principper for voksenuddannelse
- **Modul 2** - Aldrende voksne elever
- **Modul 3** - Læring for ældre voksne
- **Modul 4** - Kommunikation med ældre voksne
- **Modul 5** - Programmer i forbindelse med kunst og kultur for ældre
- **Modul 6** - Undervisningsmaterialer

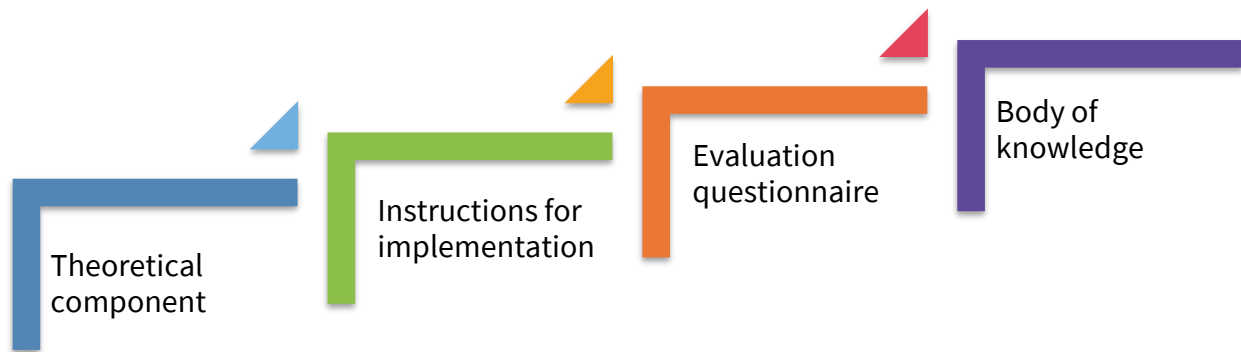
De opnåede resultater har vist sig at være i overensstemmelse med projektets oprindelige mål med en øget viden om inddragelse af ældre i uddannelse fra evalueringen før til efter kurset, og de fleste deltagere rapporterede, at de var tilfredse med indholdet, materialet og underviserne. Følgende infografik opsummerer resultaterne fra dette program (<https://www.pages-euproject.org/training.html>).

Figur2 . Infografik om de vigtigste resultater af træningsprogrammet

Uddannelsesprogrammet understøttes af en uddannelseshåndbog. Den blev skabt for at hjælpe med gennemførelsen af en uddannelsesaktivitet med voksenundervisere, og den kan derfor tjene som grundlag for gennemførelsen. PAGES-uddannelseshåndbogen er sammensat af det konceptuelle indhold i uddannelsesmodulerne. Hvert modul indeholder fire blokke som vist i Figur3

Figur3 . Komponenter i træningsmodulerne

Partnerne i PAGES-projektet fulgte en lignende struktur for udviklingen af indholdet, baseret på en fælles ramme som eksemplificeret i Figur4

Figur4 . Eksempel på en beskrivelse af et træningsmodul

Name of the Module	Principles to facilitate adult learning (6 adult education principles)		<i>interestea in learning ana having more knowledge to improve their experience.</i>
Purpose of The Module	To increase the knowledge and skills of educators on adult learning principles in learning environments of older adults	Educational Environments and Equipment	Environment: Classroom, workshop, library, family environment, all environments where you can work by yourself and in a group Hardware: Sourcebooks, computer, projector, photos, PPT, brochures, related documents, slides or pdf.
Learning objectives	1- Facilitate the learning processes of older individuals 2-Ensuring the active participation of the older adults in the learning processes in the learning environment 3-To ensure permanent learning of the older adults by using adult learning principles in the education of the learners.	Module summary/ Main contents/ Relevance	Six chapters will be developed to provide adequate information for educators working with older adults The first chapter will consist of introducing educators to the basics of the adult education. In the second chapter , educators will be shown importance of the experiences for the older adults in adult learning environment. In the third chapter will be about relation between the self-concept and learning. The fourth chapter will show how adults are ready to learn. The fifth chapter will be about a "problem-centered" learning perspective rather than subject-centered learning in adult education. The six chapter deals with what motivates older adults to learn.
Topic & context (Module outline)	Chapter 1- Need to know Chapter 2- Experiences Chapter 3- Self-concept Chapter 4- Readiness to learn Chapter 5- Orientation Chapter 6- Motivation	Timetable & schedule	Chapter 1 will be developed with the "Write quickly" methodology and will need a total of 30 minutes. Chapter 2 will be developed with the Circle Speech methodology, which will require 30 minutes Chapter 3 will be developed through the Group discussion methodology to understand the self concept. The trials may take up to 30 min as well Chapter 4 will be prepared with the experiential learning methodology. The group will be talked about the factors of readiness to learn. This module will need 30 minutes. Chapter 5 will be developed with the circle speech methodology. It helps to understand the dynamics that affect learning orientation of the older adults . The modul may take to 30 minutes
Target Group	<i>The target group is the adult educators and community workers who work with older adults and those individuals who require or are</i>		

Det udviklede materiale omfatter læseplanerne og de tidligere præsenterede moduler, præsentationsvideoer, der er tilgængelige via projektets hjemmeside, og aktive læringsaktiviteter. Disse aktiviteter har til formål at styrke viden og give en mere praktisk tilgang til indholdet (se Figur 5 et eksempel, hvor deltagerne skulle reflektere over "empatikortet" for en ældre person). Denne information er beskrevet i sin helhed i træningshåndbogen.

Figur 5. Eksempel på en aktiv læringsaktivitet: empatikortet (fra modul 2)

Pilottræningen i de seks lande omfattede 128 personer, hvoraf 118 gennemførte træningen. Resultaterne fra en stikprøve på 57 respondenter (ca. 48% af de samlede deltagere i træningen) viste, at træningsmaterialet var relevant og understøttede læringsmålene.

For at sikre en vellykket implementering af uddannelsesprogrammet var der ud over en gennemtænkt planlægning og bred formidling nogle tips fra underviserne, såsom at tilføje eksempler fra det virkelige liv, tage fat på psykosociale barrierer for engagement i læring, en større fordybelse i læring på tværs af generationer og anvendelse af digitale værktøjer. Disse anbefalinger kan bruges som en yderligere forbedring af træningsprogrammet, men også som en måde at vejlede replikatorer i deres proces med at tilpasse læseplanerne og indholdet til deres egen kontekst.

InterAGES: et intergenerationelt program for alle aldre

InterAges-programmet har til formål at deltage i den globale bekæmpelse af aldersdiskrimination (interpersonel og selvstyret) ved at gennemføre ikke-formelle uddannelsesaktiviteter på tværs af generationer, der samler unge og ældre.

WHO har identificeret politik og lovgivning, uddannelsesaktiviteter og interventioner på tværs af generationer som de mest effektive måder at bekæmpe aldersdiskrimination på. Da både aldersdiskrimination fra andre og selvledelse påvirker unge og ældres trivsel, sigter programmet mod at mindske begge dele med aktiviteter på tværs af generationer, der søger samarbejde, effektiv deling af minder og erfaringer og gensidig læring.

Metodologisk grundlag

Programrammen følger teorierne om læring på tværs af generationer, der foreslår, at uddannelsesmæssige og tværgenerationelle aktiviteter identificeres som effektive interventioner til at bekæmpe aldersdiskrimination. Disse omfatter workshops, samtaler, empatifremmende typer, spil og kunst- og musikaktiviteter, som kan øge samarbejdet og fremme deling af mål.

Men når man planlægger et program for flere generationer, er der nogle forhold, man skal tage højde for for at sikre dets effektivitet (WHO, 2021):

- **Ligeværdig gruppestatus** i situationen. Ulige status kan opstå, når opgaver favoriserer den ene gruppes færdigheder frem for den anden, eller der er ulige antal i de forskellige aldersgrupper eller forskellige niveauer af fortrolighed med omgivelserne.
- Fælles aktiviteter med fælles mål fremmer **samarbejdet mellem grupper**.
- **Positiv kontakt mellem grupperne**. Kvaliteten af kontakten er vigtigere end hyppigheden. Kontakt af bedre kvalitet kan fremmes ved at organisere opgaver, der opbygger tillid, ved at undgå situationer, hvor den ene part taler ned til den anden, og ved at opmuntre til selvafsløring, hvor deltagerne deler personlige oplysninger med hinanden.
- **Små grupper** eller **dyader** er at foretrække frem for omfattende gruppeaktiviteter.
- **Myndighedsgodkendelse** som f.eks. forældres opmuntring til mindreårige.

Inden for rammerne af PAGES-projektet udviklede partnerne **InterAges-programmets** rammer for at implementere programmet for flere generationer. Rammedokumentet giver et overblik over programmet, herunder en definition af aktiviteter på tværs af generationer,

den foreslåede tidsplan, metoder, emner, skabelon og de aktiviteter, der er oprettet af partnerne i dette projekt. I alt er der 14 aktiviteter på tværs af generationer inden for de forudvalgte emner, der er fastlagt på baggrund af de tidligere aktiviteter i projekterne. Partnerne afprøvede InterAges-programmet, og aktiviteterne blev udviklet i alle lande. Den forventede effekt er, at de lokale områder og samfund, hvor partnerne arbejder, er mere bevidste om aldersdiskrimination og dens indvirkning på, hvordan folk lever og udvikler sig, mens ældre voksne og unge er mere bevidste om og har større viden om aldersdiskrimination, opfattelser af aldersdiskrimination over for andre og sig selv, holdninger og misforståelser, som kan sætte dem i stand til at ændre deres holdninger og indgå i meningsfulde kontakter og interaktioner.

Kortlægning af behov

Første skridt var udformningen af et program på tværs af generationer for at involvere og engagere både yngre og ældre mennesker ved hjælp af kreativitet og kulturelle aktiver fra lokalsamfundet baseret på den globale rapport om aldersdiskrimination.

Dette projekt bygger på samskabelse, der sikrer lige deltagelse af forskellige medlemmer af målgruppen og de tilknyttede samfund. Det krævede deres fortsatte engagement fra de workshops, der blev gennemført i forbindelse med behovsvurderingen, indsamling af feedback gennem alle faser og deltagelse i formidlingsarrangementer

I forbindelse med behovsvurderingen var det afgørende at inddrage både yngre og ældre generationer med fokus på de behov og barrierer, som målgrupperne fremførte. Alle partnere gennemførte ikke-formelle workshops/konsultationssessioner i henhold til de udviklede retningslinjer og udarbejdede en national rapport. Høringen havde til formål at identificere de 10 vigtigste aktiviteter på tværs af generationer for de adspurgte målgrupper. Disse topaktiviteter integrerede det intergenerationelle program. Hver partner indsamlede og listede forskellige steder i deres lokalsamfund (f.eks. biblioteker, parker, caféer osv.), der kunne bruges til høringsprocessen og yderligere aktiviteter. Efterfulgt af en datarapport, der samler dataene og et resumé i form af en infografik.

I disse sessioner blev der brugt forskellige teknikker til at indsamle oplysninger, og deltagerne blev sat i centrum for diskussionen og som aktive aktører i dekonstruktionen af problemet. Nedenstående side viser nogle af de aktive aktiviteter, der blev gennemført for at kortlægge deltageres behov (se [Figur6](#)[Figur7](#)[Figur8](#)

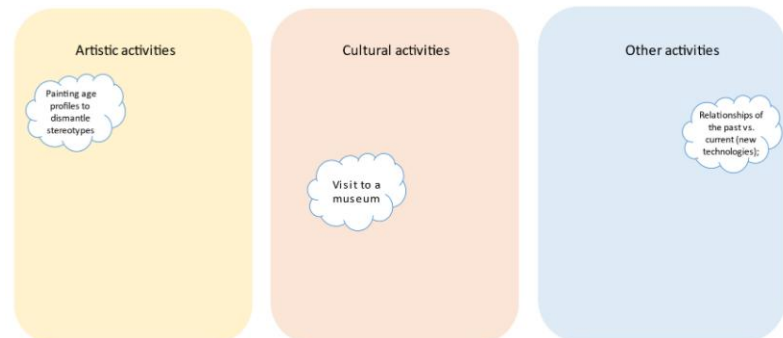
Path Map - Kan bruges i en lille gruppeaktivitet til at indsamle input til aktiviteter, som de forestiller sig i programmet for flere generationer.

Figur6 . Værktøjet "Stikort"

Who?	What? (Goals)	Why?	Where?	When?	How?
1.					
2.					
3.					

Figur7 . Værktøjet "Udvid på..."

Expand on ... - Opdel hovedgruppen i mindre grupper. Hver gruppe er ansvarlig for at udvikle en aktivitet i en sektion. Efter at have delt med den større gruppe vil hver gruppe udvide og videreudvikle de andre gruppers ideer.

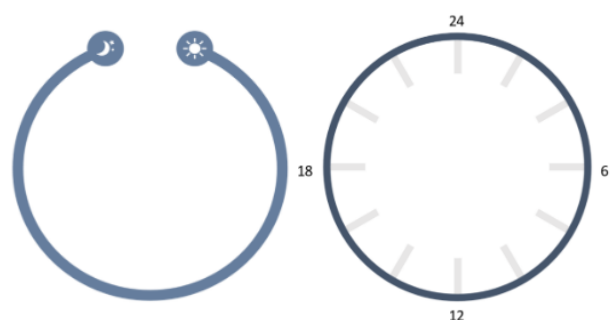

Video - Se videoen "Ageism: Explained" mellem mennesker i et lokalsamfund i alle aldre, og start derefter en diskussion. Følg den med de vejledende emner. <https://www.>

Mood Board - En gruppeleder giver fokusgruppemedlemmerne en tavle, farvede penne eller blyanter osv. Deltagerne skaber derefter en visuel manifestation af det valgte emne. Formålet med denne udtryksfulde øvelse er at forstå individuelle motiver for at vælge forskellige elementer, såsom farve, billede eller skrifttype, der bruges i moodboardet.

Daglige aktivitetsure - Illustrerer alle de aktiviteter, der udføres på en dag, hvilket hjælper med at se på den relative arbejdsbyrde mellem forskellige grupper. Forskellene mellem urene viser, hvordan folk udfører deres daglige liv på forskellige stadier i livet, og hvordan folk med "samme kronologiske alder" strukturerer deres liv forskelligt (BRACED, 2016).

Figur8 . Værktøjet "Ure for daglig aktivitet"

Forslag til, hvordan man gennemfører konsultationerne

Begyndende fase

1. Introduktion - Præsenter dig selv, tak deltagerne for at deltage i din workshop, giv en kort introduktion til projektet. Fortæl om de forventede resultater. Tillad en vis fleksibilitet i dagsordenen.
2. Opvarmning - Isbrydere, der hjælper deltagerne med at lære hinanden at kende og føle sig bedre tilpas; forstå, hvad deltagerne ved om emnet og foretage nødvendige justeringer, hvis det er nødvendigt; introducere dit publikum til emnet og aktivere enhver relevant baggrundviden, de måtte have.

Mellemstadiet

1. Gruppearbejde - Involver aktiv læring, ikke bare passiv lytning, hold deltagerne engagerede. Smågruppeaktiviteter til interaktive præsentationsstrategier, der hjælper deltagerne med at være opmærksomme, fokusere og konstruere mening ud fra oplevelser. Deltagerne skal forstå formålet med aktiviteterne, og hvordan de kan bruges i deres kontekst.
2. Håndtering af tid - Planlæg efter den tildelte tid, men vær klar til at udvide eller reducere din workshop for at imødekomme dine deltagers behov og det flydende workshopskema. Lad dine deltagere vide, hvor meget tid de har. Det vil hjælpe dig med at planlægge præcist og holde deltagerne på sporet og fokuserede. Når tiden er gået, skal du stoppe aktiviteten.
3. Brug af billeder - Selv om det ikke er nødvendigt med billeder i din workshop, er de en fremragende tilføjelse, som kan hjælpe med at formidle dit budskab. For eksempel: Fotografier, tegninger, flipovere, videoer, præsentationssoftware.

Afsluttende fase

Ved afslutningen af din workshop - Gennemgå kort, hvad du har dækket. Giv tid til spørgsmål og afsluttende kommentarer. Få feedback fra dine deltagere om, hvordan workshoppen gik. tilpasning af kommunikationen i forhold til de ældres deltagelse (fleksibel kommunikation) og af det tilpassede sprog i løbet af timen.

Sessionerne fulgte en række **vejledende emner**, som fokuserede på at forstå unge og ældres synspunkter og forventninger til et program for flere generationer, der bruger kreativitet og kulturelle aktiver fra lokalsamfundet. dækkede 5 områder: viden om aldersdiskrimination, program for flere generationer, kreativitet og kultur, barrierer, tiltrækning af deltagere og formidling.

Implementering

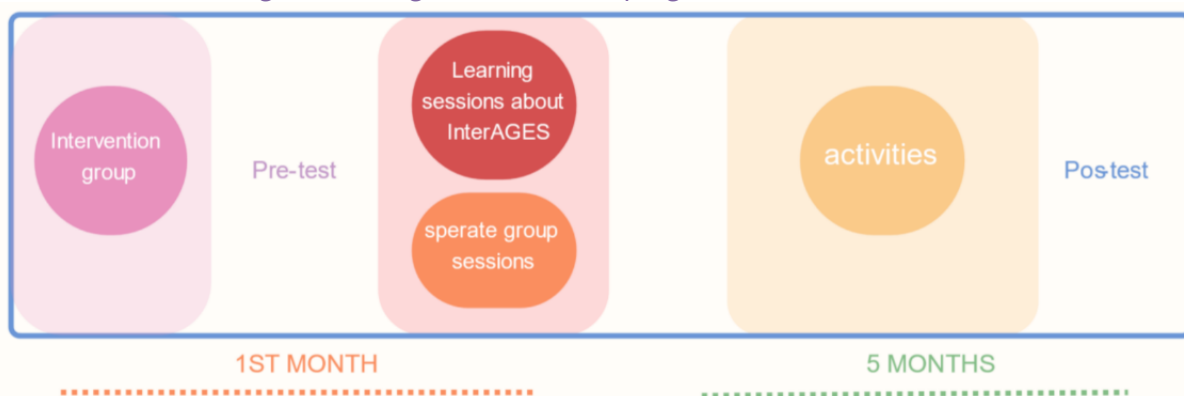
Hovedformålet med InterAGES er at bekæmpe aldersdiskrimination ved at involvere og engagere unge og ældre mennesker ved hjælp af kreativitet og kulturelle aktiver fra lokalsamfundet. Den forventede effekt er, at lokalområder og lokalsamfund er mere opmærksomme på aldersdiskrimination og dens indvirkning på, hvordan mennesker lever og udvikler sig, mens ældre voksne og unge er mere bevidste om og har større viden om aldersdiskrimination, opfattelser af aldersdiskrimination over for andre og sig selv, holdninger og misforståelser, som kan sætte dem i stand til at ændre deres holdninger og indgå i meningsfulde kontakter og interaktioner.

Specifikke resultater:

- Reducer aldersdiskriminering.
- Positivt syn på aldring og forskellige aldersgrupper.
- Positiv og direkte kontakt mellem grupper af unge og ældre ved hjælp af kunst og kultur.

Implementeringen af generationsprogrammet skulle strække sig over 6 måneder. Hver partner definerede den specifikke pilotplan for hvert land, herunder hvordan man mobiliserer deltagere til programmet, specifikke tidspunkter og datoer, mødested og udvælgelse af aktiviteter fra den pulje af aktiviteter, som projektpartnerne havde udviklet i fællesskab. Den foreslåede tidsplan blev foreslået i rammen (Figur9)

Figur9 . Forslag til interventionsprogram - metodisk ramme

Den første session var en introduktion med de unge og de ældre hver for sig for at forberede deltagerne, før de mødte hinanden. Tidligere forskning viser, at intergenerationelle programmer er mere effektive, når yngre og ældre deltagere bruger tid på at lære om den anden gruppe, før de mødes for første gang (WHO, 2023). Derfor var hovedfokus for disse første sessioner at lære om den anden aldersgruppe, før de mødtes, og åbne samtalen for hver gruppes opfattelser, holdninger og bekymringer om den anden. I denne session udfyldte deltagerne evalueringen før testen, og facilitatoren forklarede de næste sessioner og deres formål; deltagerne blev opfordret til at dele deres forventninger og frygt, hvad de forventede at lære af hinanden, og hvad de glædede sig til. Det omfattede også virkelige

eksempler på mod- stereotype ældre og yngre mennesker for at give mulighed for at diskutere stereotyper og ideer forbundet med alder.

Selve gennemførelsen af de kulturelle og kunstneriske aktiviteter fandt sted efter denne første "lærings-session".

Metoder og facilitering

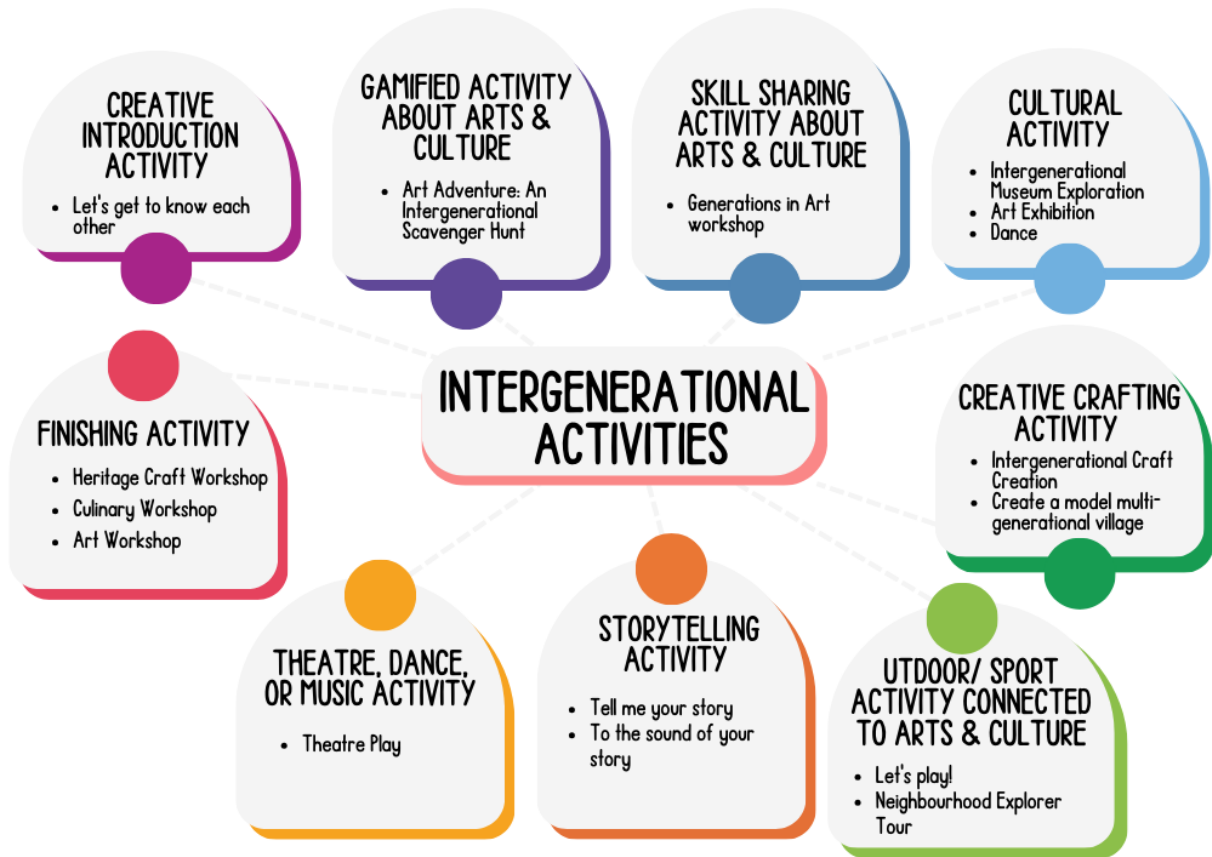
Til aktiviteterne på tværs af generationer blev der udelukkende brugt ikke-formelle metoder. De ikke-formelle metoder, som f.eks. deling af færdigheder, spilbaserede aktiviteter, historiefortælling osv. bør være det:

- frivilligt
- tilgængelig for alle (ideelt set)
- en organiseret proces med uddannelsesmæssige mål
- deltagende
- elevcentreret
- om at lære livsfærdigheder
- baseret på inddragelse af både individuel og gruppelæring med en kollektiv tilgang
- holistisk og procesorienteret
- baseret på erfaring og handling
- tilrettelagt ud fra deltagernes behov.

Det er vigtigt, at voksenundervisere/facilitatorer skaber et afslappet miljø for deltagere i alle aldersgrupper. De skal tage højde for deltagernes forskellige behov og barrierer, f.eks. viden om bestemte emner, konditionsevner og generationsmæssige eller personlige forskelle.

De aktiviteter, der blev gennemført, var centreret om deling af minder, følelser og samarbejde, hvilket var et omdrejningspunkt for at skabe forbindelser mellem mennesker fra de forskellige generationer. Aktiviteterne var kunst- og/eller kulturbaserede, og selv om lighederne i erfaringerne og samarbejdet blev styrket, fik de forskellige generationer ikke kun lov til at dele deres fælles forståelse, men også til at lære af hinanden og værdsætte de andre aldersgruppers og deltageres indsigter og erfaringer. Indholdet af aktiviteterne var varieret, herunder musik, dans, håndarbejde osv. og ændrede sig fra land til land under hensyntagen til kulturelle, ressourcemæssige og deltagermæssige karakteristika, hvilket understreger vigtigheden af tilpasningsevne og fleksibilitet i denne type projekter.

Aktiviteter udviklet til InterAges-programmet:

Resultater og udfald

InterAGES-programmet omfattede før- og eftertest samt tilfredshedsevalueringer for at indsamle feedback om programmets indhold og leveringskvalitet. Evalueringerne havde til formål at verificere, at programmet opfyldte initiativets mål og samtidig indsamle viden til løbende forbedringer. PAGES-partnerskabet gennemførte seks pilotprojekter og involverede i alt 363 deltagere i aktiviteterne på tværs af generationerne. Heraf besvarede 159 unikke deltagere spørgeskemaerne, hvoraf 120 var kvinder, 35 var mænd, og fire foretrak ikke at oplyse deres køn, med en aldersspredning fra 13 til 90+.

På trods af mindre forskelle mellem landene var der generelt en præference for den respektive indgruppe før programmet, som nævnt i litteraturen (Cuddy & Fiske, 2002). **Efter InterAges-aktiviteterne viser resultaterne, at interventionen er effektiv, og at der er sket et skift i opfattelsen af andre generationer.** Yngre personer udviste en mere positiv holdning til ældre voksne, især med hensyn til kompetence. Ældre voksne udviklede et mere positivt syn på yngre personer med hensyn til kompetencetræk, mens deres overordnede evaluering forblev stort set stabil. Især blev deres opfattelse af yngre personers varme forbedret betydeligt.

Vigtige resultater og virkninger:

- **Reduktion af aldersdiskriminering:** Resultaterne af før- og eftertesten viste fremskridt med hensyn til at reducere aldersstereotyper. Unge mennesker udviklede en mere positiv opfattelse af ældre voksnes kompetencer, mens ældre deltagere rapporterede om øget varme over for yngre generationer.

"For mig er en ældre person en person, der allerede har en mere avanceret livserfaring, med mange historier at fortælle, nye ting at lære ..."

(Yngre deltager, post-test definition af en ældre person)

En person, der er i færd med at tilegne sig ting til livet, ivrig efter at lære og præsentere sine ideer.

(Ældre deltager, post-test definition af en yngre person)

- **Deltagernes engagement og tilfredshed:** Deltagerne udtrykte stor tilfredshed med programmet, og 87,5 % var helt enige i, at aktiviteterne var velorganiserede, engagerende og fremmede samarbejde. Deltagerne værdsatte især aktiviteter, der opfordrede til historiefortælling, kreativitet og fælles oplevelser.

"Jeg ved ikke rigtig, hvilken aktivitet der var bedst, for de var alle sammen rigtig sjove at deltage i. Jeg kunne godt lide de aktiviteter, hvor vi var aktive sammen."

(Feedback fra dansk deltager)

- **Meningsfulde forbindelser:** Mens kortvarige interaktioner gjorde det muligt for flere unge at deltage, var dybere bånd og venskaber på tværs af generationer begrænsede. En længerevarende, tilbagevendende struktur ville forbedre disse forbindelser.

Aktiviteterne fik mig til at tænke anderledes og på nye ting. De hjalp mig med at komme i kontakt med forskellige og nye mennesker. Det er godt for sindet."

(Feedback fra ældre deltagere)

Anbefalinger til bæredygtighed og forbedring:

- **Øg hyppigheden og varigheden:** For at maksimere effekten bør InterAges-programmet implementeres som et langsigtet initiativ med regelmæssige sessioner over en længere periode. Det vil give mulighed for dybere forbindelser, mere meningsfulde interaktioner og større bæredygtighed.
- **Udvid partnerskaberne:** For at opretholde programmet er partnerskaber med skoler, kulturinstitutioner og samfundsorganisationer en god mulighed. Inddragelse af lokale myndigheder, NGO'er og private sponsorer kan hjælpe med at sikre finansiering og ressourcer.
- **Forbedre logistik og deltagerstyring:** Selv om det kortvarige format gav mulighed for bred deltagelse, er det vigtigt at tage fat på logistiske udfordringer som f.eks. støjniveauet under gruppearbejdet. Ved at sikre mindre og mere stille rum til aktiviteter kan man forbedre deltagernes oplevelse.
- **Overvåg og evaluer virkningen:** Gennemfør løbende evaluering for at måle programmets langsigtede effekt på deltagernes opfattelser og relationer. Indsamling af feedback vil hjælpe med at forfine aktiviteterne og forbedre implementeringen.

Hvad angår resultaterne af spørgeskemaet om tilfredshed, fik generationsprogrammerne på tværs af alle lande meget positiv feedback fra deltagerne. De udtrykte stor tilfredshed med aktiviteterne og fremhævede den stærke følelse af samarbejde, engagement og effektiv facilitering. Deltagerne nød interaktive, praktiske aktiviteter som madlavning, håndværk, historiefortælling og fysiske øvelser, som fremmede teamwork og social interaktion. Anbefalinger til forbedringer omfattede at øge programmets varighed, involvere flere deltagere, afbalancere gruppestørrelser og forbedre klarheden i instruktionerne. På trods af disse forslag satte deltagerne generelt pris på aktiviteterne og muligheden for at engagere sig på tværs af generationer, og der blev rapporteret om positive oplevelser på tværs af resultaterne.

For en mere dybtgående idé om programmet, se dokumentet "InterAGES: Framework for

an Inter-generational programme towards all AGES' - <https://www.pages-euproject.org/results.html>

Replikationsstrategier

PAGES' servicemodel har til formål at forklare og beskrive alle faser og de forskellige aktiviteter, der anvendes i programmet, samt hvordan det indgår i forskellige sammenhænge. Ofte bliver de endelige resultater og output af et projekt ikke brugt og adopteret af andre organisationer og fagfolk, fordi de mangler en omfattende og detaljeret procesinformation om, "hvordan man" implementerer det. Desuden afhænger yderligere reproduktion og opskalering af yderligere finansiering af organisationernes evne til at argumentere for fordelene ved sådant program. I den forstand understøtter denne PAGES-servicemodel strategien for overførbare af projektets resultater ved at bidrage direkte til den - et proceskort over de forskellige programkomponenter, beriget med video-vidnesbyrd, og ved at opstille scenariet for kontinuitet.

Fra replikationsspektret præsenterer PAGES en mere fleksibel tilgang, hvor deling af information og viden er nøglen (Berelowitz et al, n.d.). De strategier, der præsenteres her, skal ikke betragtes som en guldstandard, men snarere som generelle anbefalinger, som andre interessenter kan bruge i deres implementeringsprocesser af PAGES.

PAGES-projektet, der blev finansieret af Erasmus+ -programmet, samlede partnerorganisationer fra seks forskellige lande. Alle lande skulle være "pilotsteder" for gennemførelsen af aktiviteterne og resultaterne: Både "EngAging-uddannelsesprogrammet (PR1)" og "InterAges-generationsprogrammet (PR2)" blev testet i hvert land. Det var vigtigt for at validere det koncept og den metode, der blev anvendt i PAGES-projektet, og identificere de vigtigste anbefalinger. Som pilotresultaterne har vist, kan PAGES-projektet implementeres i enhver sammenhæng, men man skal være omhyggelig med at analysere og tilpasse det til den specifikke virkelighed, hvor det skal gennemføres.

Den evaluering, der blev foretaget under projektgennemførelsen, understøtter, at PAGES er klar til at blive kopieret: Det viste sig, at det var en succes at opnå sociale virkninger ved at bekæmpe aldersdiskrimination og modvirke yngre og ældre menneskers syn på den anden aldersgruppe. Fremtidige implementeringer skal følge en evidensbaseret evalueringsprocedure, og desuden vil PAGES' vækst gøre det nødvendigt at søge efter robuste evalueringsprocesser som f.eks. eksperimentelle designs og socialt investeringsafkast.

Den foreslåede evaluering af PAGES

Evalueringen af PAGES' resultater og ressourcer bestod af den samme **metode med før- og eftertest** i alle faser, enten med voksenundervisere eller med unge og ældre. Denne metode gjorde det muligt at fastlægge en baseline, før målgruppen deltog i projektaktiviteterne, og at identificere eventuelle forskelle efter "interventionen". Mere

specifikt blev hvert af resultaterne underkastet en evaluering baseret på spørgeskemaer, der var udarbejdet til formålet for at vurdere forskelle i enten viden eller aldersdiskriminerende opfattelser og deltageres tilfredshed (Tabel3).

Tabel3 . Evalueringsmetoder anvendt i PAGES-output

Evaluering af EngAging-træningsprogrammet	Balance af viden	Før og efter træningsprogrammet blev gennemført, blev deltagerne bedt om at udfylde et online spørgeskema for at evaluere den viden, de havde tilegnet sig under træningen, hvilket sikrede, at træningen var effektiv i forhold til at gøre deltagerne dygtigere.
	Tilfredshed med træningsprogrammet	Efter gennemførelsen af træningsprogrammet besvarede deltagerne nogle spørgsmål om deres tilfredshed med indholdet, underviserne, materialerne og varigheden af programmet.
Evaluering af InterAges' intergenerationale program	Evaluering af aldersstereotyper	Før og efter gennemførelsen af intergenerationsprogrammet blev deltagerne bedt om at udfylde et spørgeskema for at evaluere stereotyperne over for de forskellige aldersgrupper, hvilket gjorde det muligt at vurdere, om programmet havde succes med at ændre det fordomsfulde syn på den anden aldersgruppe. De første tre punkter i skalaen vurderer 'kompetence', mens de sidste tre vurderer varme; baseret på indholdsteorien om stereotyper (Cuddy & Fiske, 2002) kategoriseres ældre mennesker som mindre kompetente, men varmere.
	Tilfredshed med programmet	Efter gennemførelsen af intergenerationsprogrammet besvarede deltagerne nogle spørgsmål om deres tilfredshed med aktiviteterne, facilitatorerne og programmets varighed.

Evalueringen af programmerne er vigtig for at sikre effektivitet og kvalitet og for at informere om fremtidig gentagelse eller fortsættelse af programmerne. Ud over denne kvantitative og formelle evaluering er det vigtigt at inkludere muligheder i de daglige aktiviteter for at høre feedback og spørgsmål fra deltagerne og underviserne/facilitatorerne, hvilket giver mulighed for en mere dybtgående forståelse af programmets resultater, dets virkninger og betydninger og justering af fremtidige sessioner eller programmer. Desuden er omfattende erfaringer velegnede til at formidle til andre, hvad og hvordan aktiviteterne er blevet gennemført. Casestudier er en effektiv måde at dele

denne indsigt på. I denne sammenhæng har projektpartnerne bidraget med casestudier, der illustrerer deres tilgange og erfaringer (se siden nedenfor og [projektets hjemmeside](#)).

Casestudie - Pilotprojektet med PAGES i Portugal

I Portugal har [Aproximar](#), PAGES' portugisiske partner, indgået et samarbejde med et lokalt ældrecenter (plejehjem) om at gennemføre PAGES-projektets aktiviteter. Plejehjemmet er en lille organisation med 77 beboere, der ligger i et byområde og har til formål at støtte og værdiggøre dem, der har eller har haft tilknytning til den kunstneriske og kulturelle verden. De deltog i alle projektets aktiviteter og repræsenterede deres personale, men også beboerne direkte i høringsfasen.

Bostedet mobiliserede sine medarbejdere til at deltage i uddannelseskurset. Der deltog 9 medarbejdere fra forskellige faggrupper. På den ene side blev det set som en fordel, at alle medarbejdere var på linje og engagerede, men på den anden side var det afgørende at inkludere alle i forhold til emnet, da uddannelseskurset om at engagere ældre i livslang læring var indlejret i kunstneriske og kulturelle aktiviteter. I sidste ende var der positive stigninger i deltagerens opfattelse af deres viden, selv om dette resultat er begrænset på grund af stikprøvestørrelsen og tidsforskellen mellem før- og eftertest.

I forbindelse med afprøvningen af InterAGES-programmet inddrog Aproximar en ekstra partner i form af en erhvervsskole i et geografisk område tæt på bostedet. Derfra deltog omkring 40 studerende i aktiviteterne på tværs af generationerne. Den første lærings-session blev gennemført separat, og fordelene var meget tydelige set fra APX-medarbejdernes perspektiv: Forventningerne var høje, og interessen var overraskende stor.

Alle IG-aktiviteterne fandt sted i et særligt rum i boligen af hensyn til de ældre voksnes mobilitet (nogle af dem med kognitiv eller lav fysisk funktionsnedsættelse). Aproximar gennemførte 3 sessioner, der dækkede 7 aktiviteter (fra listen på side 25). PAGES-projektets merværdi for deltagerne var enorm: Ud fra før-efter-evalueringsmetoden var det i stand til at dekonstruere nogle stereotyper, som begge generationer følte over for den anden.

For Aproximars medarbejdere var dette en meget vigtig deltagelse og implementering med stor interesse for yderligere udforskning. De involverede medarbejdere deltog i projektaktiviteterne med fuld entusiasme og har fået erfaring med at omsætte IG-aktiviteter til praksis, især ved at bruge kunstkultur på en ikke-formel og ikke-professionel måde (dvs. uden professionelle eksperter fra dette område). Aproximar planlægger at fortsætte med disse aktiviteter i fremtiden og udforske, hvordan de kan implementeres på tværs af de lokale programmer og tjenester og forbinde sårbare unge med lokale ældre voksne.

Casestudie - Pilotprojektet med PAGES i Tyskland

I Tyskland gennemførte **WASLA** projektaktiviteterne ved hjælp af en hybridmodel, der kombinerede personlige og online sessioner. Afprøvningen fandt sted på WASLA's kontor for dem, der kunne deltage fysisk, mens virtuelle sessioner sikrede en bredere deltagelse og imødekom dem, der ikke var i stand til at rejse. Det primære mål var at bekæmpe aldersdiskrimination og fremme forståelsen mellem generationerne gennem fælles kulturelle og kunstneriske aktiviteter. Programmet søgte at fremme empati, samarbejde og gensidig respekt mellem generationerne ved at bruge historiefortælling, teater og dans som centrale værktøjer.

WASLA mobiliserede medarbejdere og erhvervsskoleelever med speciale i uddannelse og socialt arbejde til at deltage i kurset. Gruppen af deltagere omfattede 64 personer på tværs af fire strukturerede sessioner. Denne mangfoldighed i deltagelsen blev set som både en fordel - for at sikre en vidtrækkende effekt - og en udfordring, da aktiviteterne skulle være inkluderende for alle erfaringsniveauer. Ved at integrere livslang læring i kunstneriske og kulturelle aktiviteter lykkedes det programmet at fremme meningsfulde udvekslinger mellem generationerne. Deltagerne rapporterede en stigning i deres opfattelse af kompetence på tværs af generationer, selvom den målte effekt var noget begrænset på grund af stikprøvestørrelsen og tidsforskellen mellem evalueringerne før og efter.

WASLA involverede en ekstra gruppe elever fra erhvervsskoler, hvilket førte til et øget engagement på tværs af generationer. I alt fire sessioner med syv strukturerede aktiviteter fandt sted med historiefortælling på tværs af generationer, kreative introduktioner, teater og dansesessioner som centrale komponenter. Den første lærings-session blev gennemført separat, og medarbejderne observerede et højt niveau af engagement og nysgerrighed hos deltagerne.

Set fra WASLA-medarbejdernes perspektiv var deltagelsen i og gennemførelsen af programmet meget værdifuldt og skabte interesse for yderligere udforskning og udvidelse. Medarbejderne deltog entusiastisk i projektaktiviteterne og fik praktisk erfaring med at facilitere læring på tværs af generationer gennem kunst og kultur i et ikke-formelt, ikke-professionelt miljø. Opmuntret af pilotprojektets succes har WASLA til hensigt at fortsætte disse aktiviteter, integrere dem i lokale initiativer og udforske yderligere måder at forbinde unge mennesker med ældre voksne i lokalsamfundet.

Casestudie - Pilotprojektet med PAGES i Rumænien

I Rumænien gennemførte **European Association for Social Innovation (EASI)** PAGES InterAges Programme. Pilotfasen, der blev gennemført mellem august og december 2024, havde til formål at øge interaktionen mellem yngre og ældre generationer og udfordre aldersrelaterede stereotyper.

EASI havde ikke et dedikeret fysisk sted til aktiviteter. I stedet blev programmet implementeret i forskellige sammenhænge, herunder onlineplatforme, offentlige rum og et lokalt bibliotek. De lokale ældrecentre var ikke direkte værter for aktiviteterne, men de spillede en støttende rolle ved at sprede information og sikre, at målgrupperne blev nået.

EASI mobiliserede både ældre voksne og yngre deltagere, i alt 26 deltagere på tværs af fem sessioner. Hver session bestod af en eller to aktiviteter, der blandede strukturerede diskussioner med interaktive oplevelser. På grund af logistiske udfordringer som f.eks. ekstreme vejforhold blev nogle aktiviteter tilpasset til indendørs miljøer. Disse justeringer hindrede dog ikke engagementet, og programmets interaktive karakter forblev intakt.

Evalueringen før testen afslørede, at ældre voksne primært blev forbundet med visdom, erfaring og skrøbelighed, mens yngre deltagere blev set som energiske, entusiastiske, men også impulsive og naive. Resultaterne af posttesten viste et positivt skift i opfattelsen: Ældre personer blev i stigende grad anerkendt for deres kritiske tænkning, modstandsdygtighed og modenhed og bevægede sig væk fra udelukkende at blive set som skrøbelige. Opfattelsen af yngre personer blev mere afbalanceret og omfattede både entusiasme og usikkerhed. Den mest markante ændring var inden for troværdighed, hvor ældre deltagere blev opfattet som mere pålidelige og yngre deltagere som mere selvsikre.

Deltagerne udtrykte stor tilfredshed med programmet og satte pris på det interaktive format, teamwork og facilitatorernes engagement.

Casestudie - afprøvning af PAGES i Danmark

I Danmark afprøvede SOSU, den danske partner i PAGES-projektet, InterAGES-programmet. Programmet blev tilpasset, så det passede ind i SOSU's eksisterende tidsplan og sikrede, at aktiviteterne kunne integreres uden at forstyrre det igangværende arbejde. På grund af den stramme tidsplan fokuserede tilgangen på at indarbejde engagerende, praktiske aktiviteter, der opmuntrede til dialog, teamwork og gensidig respekt mellem unge og ældre deltagere.

SOSU mobiliserede sine medarbejdere og studerende til at deltage i kurset. Deltagergruppen omfattede 12 unikke deltagere, som deltog i seks sessioner, der hver indeholdt en til tre strukturerede aktiviteter. Hver session indeholdt en til tre strukturerede aktiviteter, der blandede madlavning, wellness, historiefortælling og fysiske aktiviteter for at fremme meningsfulde udvekslinger mellem generationerne.

Alle intergenerationelle aktiviteter på stedet fandt sted i SOSU's læringsrum og i en ældrebolig, hvilket sikrede tilgængelighed for ældre, hvoraf nogle havde fysiske eller kognitive funktionsnedsættelser. På den ene side berigede denne mangfoldighed diskussionerne, da deltagere fra forskellige professioner bidrog med unikke perspektiver. På den anden side var det vigtigt at sikre, at alle var enige om de centrale mål om at engagere ældre voksne gennem kunst, wellness og sociale aktiviteter.

Ud over de individuelle ændringer i opfattelsen understregede programmet vigtigheden af et struktureret engagement mellem generationerne i uddannelses- og samfundssammenhænge. Deltagerne udtrykte begejstring for at fortsætte sådanne aktiviteter, og SOSU anerkendte potentialet i at integrere læring på tværs af generationer i eksisterende uddannelsesmæssige og sociale initiativer.

Casestudie - Pilotprojektet med PAGES i Tyrkiet

I Tyrkiet blev InterAGES-programmet afprøvet af K-GEM. Pilotprojektet fandt sted i lokalcentre og lokale institutioner og engagerede 33 deltagere på tværs af tre sessioner. Programmet havde til formål at fremme gensidig læring og social inklusion som reaktion på ændrede familiestrukturer og urbaniseringstendenser.

Evalueringen før testen viste, at ældre voksne blev opfattet som troværdige (4,94/5) og venlige (3,97/5), men mindre selvsikre (3,30/5). Yngre deltagere blev set som energiske,

men manglede erfaring.

Resultaterne af posttesten viste en forbedret opfattelse af begge aldersgrupper, især hvad angår selvtillid og troværdighed, hvilket tyder på, at aktiviteterne var med til at nedbryde stereotyper. Deltagerne fremhævede værdien af teamwork, fælles læring og facilitatorvejledning, samtidig med at de anbefalede klarere instruktioner og bedre aktivitetstempo.

Pilotprojektet i Tyrkiet viste et stort potentiale og forstærkede behovet for struktureret læring på tværs af generationer for at fremme social samhørighed.

Casestudie - Pilotprojektet med PAGES i Østrig

Programmet blev gennemført af VABCKJS-EU (Verein der Akademie für Bildung, Culture, Kunst, Jugend und Sport der Europäischen Union) i både by- og landsbysamfund, hvor aldersdiskrimination og misforståelser mellem generationerne blev identificeret som fælles udfordringer. Pilotprojektet havde til formål at fremme empati, samarbejde og vidensudveksling mellem unge og ældre deltagere ved hjælp af kunst, kulturelle aktiviteter og fælles oplevelser.

Pilotprojektet omfattede seks sessioner, hver med en eller to aktiviteter, med i alt 32 deltagere. Deltagerne deltog i interaktive diskussioner, kreative projekter, historiefortælling og fælles kulturelle oplevelser. Gennem disse sessioner fik begge generationer nye perspektiver, hvilket skabte stærkere forbindelser og udfordrede eksisterende stereotyper.

Resultaterne af prætesten viste, at både yngre og ældre deltagere havde implicite fordomme om hinanden med begrænset tidligere engagement i strukturerede aktiviteter på tværs af generationer. Mange yngre deltagere opfattede ældre personer som mindre åbne for forandring, mens ældre deltagere opfattede unge som mindre respektfulde eller uvillige til at lære af ældre.

Evalueringer efter testen viste betydelige holdningsforbedringer, idet over 80 % af deltagerne følte sig mere trygge ved at omgås andre aldersgrupper, og 75 % rapporterede, at de havde lært noget nyt om den anden generation. De mest virkningsfulde aktiviteter var dem, der opfordrede til samarbejde, historiefortælling og fælles kulturelle oplevelser, da de gav deltagerne mulighed for at se fælles værdier og interesser ud over stereotyper.

Hvordan replikerer man?

En gentagelse af et projekt som PAGES vil gavne lokalsamfundene, de agenter og fagfolk, der arbejder der, og alle borgerne. Replikering er ikke en rigid implementering af et tidligere program, men en **tilpasning til** lokalsamfundets specifikke behov og karakteristika. Ikke to lokalsamfund er ens, så det er vigtigt at indse, at replikationen på mange måder kan adskille sig fra det oprindelige program, f.eks. med hensyn til: rumlig placering, eksperimenter, udstyr (herunder design, materialer, instrumenter osv.), operationaliseringer (måling af variabler) og befolkningskarakteristika (Sirbu et al., 2020). Derfor kræver implementeringen af en (ny) udgave af PAGES-programmet en (revideret/tilpasset) plan, der søger at gentage de vigtigste aspekter, samtidig med at den tilpasses til det pågældende samfunds karakteristika. Disse hovedaspekter kan opdeles i (Sirbu et al., 2020)

1. **Kerneinterventionskomponenter** - "væsentlige komponenter" i programmets struktur, som er direkte forbundet med de forventede resultater i målgrupperne - i PAGES' tilfælde omfatter dette programmets **filosofi** (teorier om aktiviteter mellem generationer for at bekæmpe aldersdiskrimination), **uddannelse af undervisere, aktiviteter mellem generationer og videoudtalelser**.
2. **Centrale implementeringskomponenter** - "vitale komponenter" for programmets gennemførelse, som er der for at støtte programmets drift - i PAGES' tilfælde drejer det sig om rekruttering og udvælgelse **af undervisere/facilitatorer** af aktiviteterne, beskyttelsespolitikker for målgrupperne, valg af **mødested** og anden logistik.

For at gentage og implementere projektet er det vigtigt at foretage en fælles analyse mellem de forskellige interessenter og omhyggeligt planlægge de forskellige aspekter. Planlægning er at definere de trin og ressourcer, der kræves for at opnå et ønsket resultat. **Den foreslåede brug af Lean Plan som et team** understøttes af den strømlinede centrale planlægning, der muliggør hurtig og effektiv definition af projektmål, vejledende beslutningstagning og skitsering af midler og handlinger. De ni blokke hjælper interessenter med at visualisere, reflektere over og forstå de vigtigste aspekter af deres eget program (Silva et al., 2024). Lean-planen (Figur10¹) giver interessenter mulighed for at reflektere over de vigtigste dimensioner for at organisere planerne for aktiviteter og resultater mere effektivt

PAGES-servicemodellen præsenterer en version af en LEAN-plan, som projektpartnerne har reflekteret over og overvejet. At have et eksempel kan hjælpe interessenter med at træffe

¹ Tilpasset fra

hurtigere beslutninger og implementere replikationsaktiviteterne hurtigere.

Figur10 . Sider LEAN-plan

Formidling som en "uafhængig katalysator" for replikation

At bruge PAGES-produkterne uafhængigt giver plads til autonomi, lethed og hastighed i implementeringen: der er færre barrierer for adgang til organisationer; mere omkostningseffektivt; selvom det kræver større intern kapacitet, og det fremmer kreativiteten i blandingen af komponenterne (Berelowitz et al, n.d.).

Når interessenter begynder at kopiere PAGES, kan de vælge en af komponenterne for at engagere og motivere deres målgruppe og skabe en "buzz" i deres miljø. PAGES' bevidsthedskampagne er en gruppe billeder, postkort og personlige videoer på de sociale medier. Den har til formål at hjælpe offentligheden med at være opmærksom på og genkende de ubevidste fordomme om alder, hvilket er afgørende for at modvirke aldersdiskrimination. Kampagnen er bygget op omkring fire nøglebudskaber:

1. Kreativitet ældes ikke;
2. Professionalisme bliver ikke gammel;
3. EngAge i alle aldre;
4. Ikke for gammel til det.

Implementering af formidlingstiltag fra starten af det (nye) program kan være en støtte for selve kopieringen. Materialerne kan genbruges, men det kan også være, at de interessenter, der viser vejen til at kopiere PAGES, benytter lejligheden til at samarbejde med målgrupperne om at skabe lignende materialer med deres egne synspunkter og idéer - det er allerede et godt startskud!

Figur11 . Skærmbilleder af nogle af [awareness-videoerne](#)

Ver mais no Instagram

8 Gostos

pagesprojecteu

Not too old challenge - Bitten: "I am 66 and I am not too old to learn anything new. I like learning new things and I am not too old to play with my grandchildren."

#nottoooldtochallenge #pagesproject
#AWorldforAllAges #ageism #ErasmusPlus

Ver mais no Instagram

15 Gostos

pagesprojecteu

Not too young challenge - Gabi: "I am not too young to make a change."

#AWorldforAllAges #pagesproject
#nottooyoungchallenge #erasmusplus #ageism

Oplysningsmaterialet kan bruges af dem, der finder det passende i forhold til deres behov og kontekst. Derudover er PAGES' udtalelser fra unge og ældre deltagere et meget vigtigt aktiv for den kvalitative og subjektive indvirkning, som projektet havde på folk.

Indsamlingen af vidnesbyrd blev gennemført efter implementeringen af programmet, hvor deltagerne blev spurgt, om de var villige til at dele deres erfaringer med intergenerationsprogrammet, og disse vidnesbyrd blev filmet med deltagernes samtykke og forståelse af formålet. Disse vidnesbyrd blev brugt til at få en dybere forståelse af programmets, aktiviteterernes og interaktionernes indvirkning på deltagerne. Videoerne med vidnesbyrd fra unge og gamle mennesker, der deltager i aktiviteterne, kan bruges til at skabe en meningsfuld forbindelse til emnet og en relationel oplevelse gennem målgruppernes stemmer og levede erfaringer. Disse videoer er også tilgængelige for interessenter til at fremme deres argumenter og forsvare merværdien af et sådant program.

Konklusion

PAGES-projektet udviklede et vigtigt bidrag til den internationale bekæmpelse af aldersdiskrimination. Dette blev opnået ved hjælp af oplysningsaktiviteter, et uddannelsesprogram og aktiviteter på tværs af generationer. Projektet har til formål at mindske aldersdiskrimination og dens indvirkning på ældre mennesker gennem løbende faglig udvikling af voksenundervisere/medarbejdere i lokalsamfundet med henblik på de særlige forhold, der gør sig gældende, når ældre voksne skal deltage i læring. Det omfatter også fremme af positive holdninger mellem generationer og respekt for aldersdiversitet ved at forbinde generationer i kulturelle aktiviteter

Gennem hele projektet har samarbejdet mellem partnerne været afgørende, som det fremgår af udviklingen af træningsprogrammet og vejledningstabellen til udarbejdelse af læringsmaterialer. Projektets evne til at tilpasse sin tilgang til forskellige kontekster og involvere en bred vifte af interessenter og medlemmer af lokalsamfundet fremhæver potentialet for udbredt gentagelse.

At kopiere et projekt som PAGES kræver en omhyggelig analyse af den kontekst, det skal implementeres i, identifikation af målgrupper og behov samt opbygning af stærke partnerskaber. Det er meget vigtigt at nå ud til målgrupperne og sikre, at aktiviteterne passer til deres behov og præferencer. Derfor vil partnerskaber med nøgleinteressenter lige fra idéens start sætte målgruppen (yngre og ældre) i centrum for processen. Desuden er de metoder og værktøjer, der præsenteres til at engagere og konsultere unge og ældre, nemme at kopiere og sikre, at deres stemmer bliver hørt for at sikre en god og vellykket planlægning og implementering.

PAGES-projektet er et eksempel på, hvordan samarbejde, innovative metoder, uddannelsesprogrammer, oplysningsaktiviteter og aktiviteter på tværs af generationer sammen kan skabe en meningsfuld effekt og fremme social forandring, især når det drejer sig om at bekæmpe aldersdiskrimination i de forskellige samfund, uddanne undervisere og medarbejdere i lokalsamfundet og engagere forskellige generationer.

Referencer

- Aldersvenligt NYC (2017). Opbygning af fællesskab gennem kunst og kultur. *New York Academy of Medicine*.
- Berelowitz, D., Chopra, P., Coussa, G., Paren, M., Towner, M., Wetherill, H., Huggett, J. (u.å.). SOCIAL REPLICATION TOOLKIT. Spring Impact.
- BRACED. (2016). Gender and resilience toolkit - Daily activity clock. https://admin.concern.net/sites/default/files/media/migrated/daily_activity_clock_toolkit.pdf?_gl=1*1m4fod5*_up*MQ..*_ga*MTg4NzkyMzM5LjE3MzkyOTE3NDM.*_ga_RLZ9XCKFP1*MTczOTI5MTc0Mi4xLjAuMTczOTI5MTc0Mi4wLjAuMTQzNDI2NDQ1Mw.
- Cuddy, A. J., & Fiske, S. T. (2002). Dovne, men kære: Proces, indhold og funktion i stereotypering af ældre mennesker. I T. D. Nelson (red.), *Ageism: Stereotyping and prejudice against older persons* (s. 3-26). MIT Press.
- Haan, S. (2024). SWOT-analyse Faktaark. CIPD. Tilgængelig på: <https://>
- Holliday, B. (u.å.). Servicemodellering. Tilgængelig på: <https://>
- Officer, A., Thiyagarajan, J. A., Schneiders, M. L., Nash, P., & de la Fuente-Núñez, V. (2020). Alderisme, sund forventet levealder og befolkningens aldring: Hvordan hænger de sammen? *International journal of environmental research and public health*, 17(9), 3159. <https://doi.org/10.3390/ijerph17093159>
- Silva, C., Vargas, E., Avini, F., Maldaner, L.F. & Milan, G.S. (2024). Lean Canvas anvendt i sundhedsteknologi med fokus på AI. Paper præsenteret ved ISPIM Connects Porto Alegre - Social Innovation and Impact in the Global South, den 08.-10. april 2024. Protokoller fra begivenheden: LUT Scientific and Expertise Publications: ISBN 978-952-65069-5-1
- Sirbu, A., Miolo, C. Lourenço, R. & Leitão, T. (2020). Håndbog om samfundets bevidsthed om (tidligere) lovovertræderes rehabiliterings- og reintegrationsprocesser.

PROJEKTPARTNERE

PROJEKTNUMMER:

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

